

Vergaderjaar 2021–2022

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 815

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 november 2021

Bij de beantwoording van Kamervragen van de leden Van Nispen (SP), Bikker (CU) en Palland (CDA) op 5 juli 2021 heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over de wijze waarop er vervolg wordt gegeven aan de kleinschalige detentievoorziening De Compagnie.¹

De Compagnie is een pilot gestart in 2016 om te experimenteren en te leren, met als doel gedetineerden te helpen bij het vinden van werk. Voor deze pilot is een aparte afdeling in de Penitentiaire Inrichting (PI) Krimpen aan den IJssel vrijgemaakt. Het leef- en werkklimaat is daar zo ingericht dat het gedetineerden stimuleert om eenmaal uit de gevangenis een betaalde baan te hebben. Vrijwilligers van Gevangenzorg Nederland (GN) ondersteunen de gedetineerden bij het vinden van werk.

Zoals ook aangegeven bij de hierboven genoemde beantwoording van Kamervragen vind ik de uitkomsten van de pilot en de lessen die De Compagnie heeft opgehaald zeer waardevol. De Compagnie kan gezien worden als een voorloper op het landelijke concept van de Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA) die met de (gedeeltelijke) inwerkingtreding van de Wet straffen en beschermen in de plaats van de Beperkt Beveiligde Instelling (BBI) en Zeer Beperkt Beveiligde Instelling (ZBBI) is gekomen. De belangrijkste werkzame elementen, zoals de toepassing van selectie, motivatie en arbeidstoeleiding, liggen ten grondslag aan het concept van de BBA.

Een BBA kent een open regime waar gedetineerden in de laatste fase van hun detentie buiten de muren aan het werk kunnen. De PI Krimpen aan den IJssel krijgt geen BBA omdat deze PI een GVM-hoog locatie is (een PI waar Gedetineerden met een hoog Vlucht- en/of Maatschappelijk risico geplaatst worden). De plaatsing van risicovolle gedetineerden en de gebouwelijke situatie in Krimpen aan den IJssel maakt dat deze PI niet geschikt is als BBA-locatie.

¹ Aangangsel Handelingen II 2020/21, nr. 3414

De afgelopen periode hebben DJI, GN en mijn ministerie gesprekken gevoerd over hoe de werkzame elementen van De Compagnie op een duurzame wijze in het reguliere proces van DJI kunnen worden geïmplementeerd zodat zoveel mogelijk gedetineerden ermee bereikt kunnen worden. Hiervoor is gebruik gemaakt van de WODC proces- en plan-evaluatie naar kleinschalige detentievoorzieningen en de verschillende evaluatiemomenten van De Compagnie.² Er zijn in totaal tien werkzame elementen geïdentificeerd, waaronder focus op arbeid, vrijwilligerscontact, herstel van relaties en contact met ondernemers. Voor elk van deze tien elementen is bezien welke aanvullende stappen in het reguliere proces kunnen worden gezet. Ik noem er een aantal: het tijdig inzetten van vrijwilligers als coach bij het zoeken naar werk (gesprekken over kwaliteiten en interesses van gedetineerden), het faciliteren van bezoeken van ondernemers aan PI's en meer faciliteiten binnen DJI om vrijwilligers en gedetineerden sollicitatiegesprekken te kunnen laten voorbereiden.

Met GN is afgesproken dat zij de kennis en ervaring die in De Compagnie is opgedaan gebruiken om een aanpak te ontwikkelen die uit twee pijlers bestaat: 1) toeleiding naar werk en 2) arbeidsbemiddeling. De aanpak wordt aangesloten op het reguliere proces in de gevangenis en het concept van de BBA. Deze aanpak zal worden ontwikkeld (2022) en beproefd (2023) in de PI Alphen aan den Rijn. De beproefde aanpak en ervaringen hiermee worden vervolgens gedeeld met andere PI's en vrijwilligersorganisaties, zodat de aanpak vanaf 2024 landelijk uitgerold kan worden.

Voor het ontwikkelen, beproeven en delen van de aanpak van 2022 tot en met 2024 ontvangt GN een bijdrage van € 525.000,-. Vanaf 2024 zal GN voor deze activiteiten aanspraak moeten maken op het subsidiekader vrijwilligers. Er wordt een stuurgroep (DJI, PI Alphen aan den Rijn, GN, ministerie) ingesteld die de voortgang en uitgaven zal monitoren.

Met deze afspraken in de hand is ook gesproken over de afronding van De Compagnie in de PI Krimpen aan den IJssel. Deze afdeling zal per 1 februari 2022 ophouden te bestaan. Vanuit GN is aangegeven dat zij het betreuen dat deze afdeling zal sluiten. Er is constructief gesproken met GN over een vervolg op De Compagnie. GN heeft meerdere vrijwilligers die werkzaam zijn in de PI Krimpen aan den IJssel bereid gevonden om een vervolg te geven aan hun belangrijke werkzaamheden in de PI Alphen aan den Rijn. Uiteraard wordt voor de gedetineerden die nu op De Compagnie verblijven tijdig voor een nieuwe plaatsing gezorgd. GN heeft toegezegd hen op individuele basis te blijven begeleiden richting arbeidsintegratie.

Tot slot, ik heb er vertrouwen in dat de lessen van De Compagnie op deze manier duurzaam worden geborgd en dat in de toekomst een grotere groep gedetineerden hiervan kan profiteren.

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker

² Kamerstuk 24 587, nr. 805